

“ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသော အခွန်အကြောင်းသိကောင်းစရာများ”

စာစောင်၏ရည်ရွယ်ချက်

၁။ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူလူထုများ အခွန်အကြောင်းကို ရှင်းလင်းစွာ သိရှိနားလည်ပြီး အများအကျိုးဆောင်ရွက်ရန် ထည့်ဝင်ရသော အခွန်တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းရွက် နိုင်စေရန်၊ ကျသင့်သောအခွန်တာဝန်များကို ကြည်သာပျူငှာစွာ ပေးဆောင်လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်စေရန် နှင့် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၉ အရ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်အကောက်များကို ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည်ကို နားလည်လာနိုင် စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

အခွန်နှင့်အခ (အခကြေးငွေ)

အခွန်

၂။ အခွန်ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်သူများ၏ အကျိုးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကျခံဆောင်ရွက်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့်လည်းကောင်း မထည့်မနေရ ထည့်ဝင်ရမည့်ငွေဖြစ်သည်။ အခွန်၏အင်္ဂါရပ်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရပေးဆောင်ရမည့်အခွန်အကောက်များကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပြီး ပေးဆောင်ရန်ဆန္ဒရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ခြင်း၊
- (ခ) နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်စေ နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝင်ငွေနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုကြောင့်လည်းကောင်း ပေးဆောင်ရခြင်း၊
- (ဂ) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ပေးဆောင်ရခြင်း၊
- (ဃ) ယင်းသို့ပေးဆောင်ရခြင်းကြောင့် သီးခြားအကျိုးခံစားခွင့်မရှိဘဲ အများနှင့်အတူ ပြည်သူတစ်ဦး အနေဖြင့်သာ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိခြင်း။

အခ (အခကြေးငွေ)

၃။ အခကြေးငွေဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ပေးဆောင်ရသော အခ (အခကြေးငွေ) များဖြစ်ပြီး ပေးဆောင်ရသူအနေဖြင့် တိုက်ရိုက်အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိကာ အပေးအယူသဘောမျိုးဖြစ်သည်။ အခ (အခကြေးငွေ) သဘောသဘာဝအရ ပေးဆောင်သူက ၎င်း၏ဆန္ဒအရ ၎င်း၏ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ပေးဆောင်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ (ဥပမာ - တံတားဖြတ်သန်းခ၊ စည်ပင်လိုင်စင်ခ စသည့် နိုင်ငံတော် အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရသည့်အခ (အခကြေးငွေ) များမှ အသုံးပြုသူတစ်ဦး လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးက ၎င်း၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ပေးဆောင်မှုသာဖြစ်ပြီး၊ အဆိုပါ အခ(အခကြေးငွေ) ပေးဆောင်ပြီးမှသာ တံတားဖြတ်သန်းခွင့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိမည်ဖြစ်သည်။)

အခွန်ကောက်ခံခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

၄။ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူများအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုလုံခြုံချောမွေ့စေရေး၊ နိုင်ငံတော်တာဝန်ကိုထမ်းဆောင်လျက်ရှိသောနိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအားလစာနှင့်စရိတ်ချီးမြှင့်နိုင်ရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအတွက် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များဆောင်ရွက်နိုင်ရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများပြည့်စုံရေး အစရှိသည့် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက်အသုံးစရိတ်ကာမိစေရန်ဘဏ္ဍာငွေရရှိရေးနှင့်နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးရည်မှန်းချက်များကို အထောက်အကူပြုရေး ရည်ရွယ်ချက်များအပေါ်တွင်သာ အခြေပြုကောက်ခံခြင်းမဟုတ်ဘဲ အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များကိုပါ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကောက်ခံခြင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) နိုင်ငံတော်အတွင်း ညီညွတ်မျှတသော အရအသုံးငွေကြေးစနစ်ပေါ်ပေါက်စေပြီး ငွေကြေးလည်ပတ်မှုကို မှန်ကန်စေ၍ ငွေကြေးဖောင်းပွမှု မပေါ်ပေါက်အောင် ထိန်းသိမ်းပေးရန်၊
- (ခ) စားသုံးမှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စုဆောင်းမှုတို့ကို အခွန်စနစ်ဖြင့် ထိန်းညှိပေးရန်၊
- (ဂ) ကုန်ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှုအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- (ဃ) ဓနအင်အားမျှတစေရန်၊
- (င) နိုင်ငံတော်၏နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- (စ) သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် အခွန်အကောက်စနစ်ဖြင့် ထိန်းညှိပေးရန်၊
- (ဆ) အရက်၊ စီးကရက်စသော တားမြစ်လိုသည့်ကုန်စည်များကို အခွန်အကောက်စနစ်ဖြင့် ဟန့်တားနိုင်ရန်။

အခွန်အမျိုးအစားများ

- ၅။ အခွန်ကို အဓိကအားဖြင့် တိုက်ရိုက်ခွန်နှင့် သွယ်ဝိုက်ခွန်ဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲခြားထားပါသည် -
- (က) တိုက်ရိုက်ခွန် ဆိုသည်မှာ အခွန်ထမ်းမှ တိုက်ရိုက်ပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစားဖြစ်ပြီး အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသူနှင့် အခွန်ကျခံရန်တာဝန်ရှိသူသည် တစ်ဦးတည်းသာဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူထံမှ ကောက်ခံ၍ မိမိအမည်ဖြင့် ပေးသွင်း၍ မရသောအခွန်ဖြစ်သည်။ အခွန်တာဝန်မှာ အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင် တိုက်ရိုက်ကျရောက်သည်။(ဥပမာ - ဝင်ငွေခွန်)
  - (ခ) သွယ်ဝိုက်ခွန် ဆိုသည်မှာ စားသုံးသူ/ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူထံမှ ကောက်ခံ၍ လုပ်ငန်းရှင်/ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူအမည်ဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ အခွန်တာဝန်မှာ အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင်မကျရောက်ဘဲ ကုန်စည်ကိုဝယ်ယူသူ၊ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူအပေါ်တွင် ကျရောက်ပါသည်။ (ဥပမာ- ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်)

နိုင်ငံတော်၏ အခွန်အကောက်ဖွဲ့စည်းထားရှိမှု

၆။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေအတွက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန (၉)ခုနှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီတို့က အခွန်အကောက်အမျိုးအစား (၂၃) မျိုးကို အောက်ပါအခွန်အုပ်စုကြီး (၄) မျိုး ခွဲခြား၍ ကောက်ခံလျက်ရှိပါသည် -

- (က) ပြည်တွင်းထွက်ကုန်နှင့် ပြည်သူပြည်သားများသုံးစွဲမှုအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်အကောက်၊
- (ခ) ဝင်ငွေနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်အကောက်၊
- (ဂ) အကောက်ခွန်၊
- (ဃ) နိုင်ငံပိုင်သယံဇာတများ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်အကောက်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသော အခွန်အမျိုးအစားများ

၇။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု၏အခွန်အကောက်ဥပဒေ ဇယား ၁ အရ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက် (၂၃ မျိုး) ၏ ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက် စုစုပေါင်းမှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၇,၁၇၉,၀၉၃.၆၅၇)ရှိပြီး ကောက်ခံရမည့် အခွန်အကောက် စုစုပေါင်း၏ ၈၀% ကျော်အား ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူကောက်ခံပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသည့် အခွန်အမျိုးအစား (၆) မျိုးမှာ-

- (က) ဝင်ငွေခွန်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေအရ ဝင်ငွေနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့် အခွန်ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၂,၃၁၄,၆၄၈.၇၈၄) ရှိပါသည်။
- (ခ) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေအရ ပြည်တွင်း၌ ကုန်စည်ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်း၊ ကုန်စည်တင်သွင်းခြင်း၊ ကုန်သွယ်မှု ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၁,၇၈၇,၆၈၆.၃၇၉) ရှိပါသည်။
- (ဂ) အထူးကုန်စည်ခွန်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၁၁၊ အထူးကုန်စည်ခွန်ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် အထူးကုန်စည်များ (ကန့်သတ်လိုသည့်ကုန်စည်များ) တင်သွင်းခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် တင်ပို့ခြင်းများအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၁,၅၁၁,၅၈၄.၁၆၇) ရှိပါသည်။
- (ဃ) တံဆိပ်ခေါင်းခွန်။ ၁၈၇၀ ပြည့်နှစ် ရုံးခွန်အက်ဥပဒေနှင့် ၁၈၉၉ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံ တံဆိပ်ခေါင်းအက်ဥပဒေတို့အရ စာမှတ်စာတမ်းများတင်သွင်းခြင်းနှင့် စာချုပ်စာတမ်းများ ချုပ်ဆိုခြင်းတို့အပေါ် ရုံးခွန်/ တံဆိပ်ခေါင်းခွန်များ ထမ်းဆောင်စေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက် ကျပ်သန်းပေါင်း (၈၈,၄၀၁.၁၀၈) ရှိပါသည်။
- (င) အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်။ အောင်ဘာလေသိန်းဆုဌာနခွဲမှ လစဉ်လတိုင်း ရောင်းချ ဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိသော ထိစာအုပ်ရောင်းရငွေ၏ ၃၀% ကို အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်အဖြစ်

ကောက်ခံပြီး ကျန် ၇၀% ကို ထိဆုငွေအဖြစ် ခွဲဝေပေးပါသည်။ အောင်ဘာလေသိန်းဆုဖွင့်ပွဲ ထိဆုရလက်မှတ်မှ ထုတ်ယူရရှိငွေအပေါ်တွင် ဝင်ငွေခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ရရှိပါသည်။ ကောက်ခံ ရသည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၉၀,၀၀၀,၀၀၀) ရှိပါသည်။

(စ) ရတနာခွန်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၊ ပြည်ထောင်စု၏ အခွန်အကောက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃နှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် (၈၆/၂၀၁၉) တို့အရ ကျောက်မျက်ရတနာများရောင်းချခြင်းအပေါ် မြန်မာ့ကျောက်မျက် ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ရောင်းချသူနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့က ကောက်ခံ ၍ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသို့ပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံ ရသည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၁၂,၅၁၉.၄၈၂) ရှိပါသည်။

၈။ နိုင်ငံတော်ကကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်အကောက်များအား နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများဖြစ်သော ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားရရှိရေး အစရှိသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဥပဒေအရကျသင့်အခွန်များအား သတ်မှတ်ကာလအတွင်း မှန်မှန်ကန်ကန် ပြည့်ပြည့်ဝဝပေးဆောင်ရန် အလေးအနက် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

အသေးစိတ်သိရှိလိုပါက အခွန်ထမ်းဝန်ဆောင်မှုဗဟိုအဖွဲ့ရုံး(ရန်ကုန်)၊ အမှတ်(၁၂၈/၁၃၂)၊ ဒုတိယထပ် နှင့် တတိယထပ်၊ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ဖုန်းနံပါတ်- ၀၁-၈- ၃၈၉၃၁၁/ ဖုန်းနံပါတ် -၀၁-၈-၃၈၉၃၂၂/ ဖုန်းနံပါတ်-၀၁-၈-၃၇၈၃၇၀ (သို့မဟုတ်) အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး(မန္တလေး)၆၅ လမ်း၊ (၂၂x၂၃ လမ်းကြား)၊ ဖုန်းနံပါတ် - ၀၂ - ၄၀၃၀၁၉၂၊(သို့မဟုတ်) ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့၊ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန၊ ရုံးအမှတ် ၄၆၊ နေပြည်တော်ဖုန်းနံပါတ်-၀၆၇- ၃၄၃၀၅၂၊ ၀၆၇- ၃၄၃၀၅၃၃ (သို့မဟုတ်) သက် ဆိုင်ရာမြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးများသို့လည်းကောင်း စုံစမ်းမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန၏ websiteဖြစ်သော www.ird.gov.mm သို့ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး လိုအပ်သည့် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ ကြေညာလွှာများနှင့် ပုံစံများကိုလည်း download ရယူနိုင်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန